

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **Z. Z.**, zastoupeného advokátem JUDr. Petrem Práglem se sídlem Dlouhá 5, Ústí nad Labem, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. 2. 2005, sp. zn. 14 Az 406/2003,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokáta JUDr. Petra Prágla **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Stěžovatel včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 4. 9. 2003, č. j. OAM-1349/VL-07-15-2003, o neudělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem; vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech; zmatečnost řízení; a dále jinou vadu řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

V kasační stížnosti samotné stěžovatel pouze uvádí, že krajský soud posoudil jeho případ v rozporu s platným právem a že shledává vážná pochybení všech dosavadních orgánů v řízení o udělení azylu. Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje tento rozsudek krajského soudu zrušit a zároveň žádá o přiznání odkladného účinku, když uvádí, že by mu současný stav řízení mohl přivodit značnou újmu na právech, pokud by byl nucen vycestovat z území ČR.

Poté, co byl stěžovateli ustanoven krajským soudem advokát, doplnil, že krajský soud rozhodl o jeho žalobě bez nařízení ústního jednání, aniž by si stěžovatel vzpomínal, že by mu krajský soud doručil výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. Ponechává proto na zjištění soudu, zda je tato výzva vůbec založena v soudním spise, a připomíná, že i kdyby mu tato výzva byla doručena, pak by jejím obsahu nerozuměl, neboť nezná český jazyk, jak bylo krajskému soudu známo.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 2. 4. 2003 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že stěžovatel pracoval na Ukrajině na policii. Poté co poskytl rozhovor místním novinám, který byl otištěn v roce 2000, vtrhlo k němu do domu pět neznámých lidí, kteří jej svázali, bili a nutili, aby svá tvrzení uvedená v novinách odvolal. To se ještě čtyřikrát až pětkrát opakovalo, i přesto že mu policie slíbila pomoc, neboť se na ni opakovaně obracel. Při posledním útoku byl stěžovatel pořezán na břicho, proto odešel do Ruska, kde se léčil z poranění, a poté odešel do ČR. V zásadě totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 24. 6. 2003. V tomto pohovoru uvedl, že do ČR přijel poprvé v roce 1999 jako turista, poté sem jezdil za prací a nakonec sem utekl poté, co byl několikrát napaden v souvislosti s uvedeným článkem v novinách, v němž v březnu 1999 prostřednictvím dvou reportérů místních novin vysvětloval situaci v ukrajinské policii, zejména její zkorumpovanost. K tomuto činu se rozhodl poté, co od policie odešel, zejména pro neshody s velitelem, jemuž nechtěl dávat úplatky. Obsah tohoto článku byl využit i pro regionální televizní vysílání. V případě návratu na Ukrajinu se obával smrti, neboť útočníci mu vyhrožovali zabitím a od manželky ví, že se po něm stále ptají. O azyl požádal až v roce 2003 poté, co obdržel správní vyhoštění.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl svým výše označeným rozhodnutím ze dne 4. 9. 2003. Žalovaný v tomto rozhodnutí vyšel zejména ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2002. Žalovaný v tomto rozhodnutí konstatoval, že důvodem stěžovatelovy žádosti o azyl byly potíže s neznámými osobami na Ukrajině a snaha o legalizaci pobytu, aby se tak vyhnul důsledkům správního vyhoštění. Tyto důvody nebylo podle žalovaného možno podřadit pod důvody podle § 12 zákona o azylu, neboť fyzické napadení stěžovatele a vyhrožování jeho fyzickou likvidací nelze hodnotit jako skutečnost, kterou lze podřadit důvodům pro udělení azylu, neboť jednání neznámých osob bylo snahou nezákonným způsobem přimět stěžovatele, aby odvolal svá tvrzení o korupci v řadách místní policie. Stěžovatel neprokázal, že by státní orgány Ukrajiny jednání těchto násilnických skupin podporovaly, tolerovaly, či mu nebyly schopny zajistit v zemi původu přiměřenou ochranu. Stěžovatel si navíc nikde nestěžoval na činnost policie, ačkoli s ní nebyl spokojen, a žalovaný přihlédl i ke skutečnosti, že stěžovatel požádal o azyl až poté, co obdržel správní vyhoštění, což žalovaný hodnotil jako účelové jednání, které nelze podřadit důvodům podle zákona o azylu, ale spíše zákonu č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Žalovaný nezjistil ani důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu, ani pro shledání překážky vycestování podle jeho § 91.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem. V této žalobě vytkl žalovanému, že na základě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci. V doplnění své žaloby pak zareagoval na odůvodnění napadeného rozhodnutí a uvedl, že od roku 1999 byl na Ukrajině společně se svou rodinou pronásledován a ohrožen na životě pro svou kritiku místního velitele policie ve městě D., pana S. Obrátil se i na místní prokuraturu, ale tam byl upozorněn, že udělal svou životní chybu, neboť pan S. řídí policejní mafii, která jej může zabít. Zopakoval posloupnost skutků zakládajících jeho pronásledování a uvedl, že se nemůže na Ukrajině již obrátit o pomoc na policii, prokuraturu ani soudy, a proto žádá o azyl.

Krajský soud v Ústí nad Labem žalobu zamítl shora označeným rozsudkem. V tomto zamítavém rozsudku krajský soud zejména rekapituloval obsah správního spisu a zákonnou úpravu. Závěrem rozsudku pak uvedl, že stěžovatel podal žádost o udělení azylu proto, aby se vyhnul správnímu vyhoštění, a podal ji navíc až půl roku po udělení správního vyhoštění. Přitom krajský soud připomněl, že osoba utíkající ze své země původu z důvodu pronásledování by se již od počátku snažila svou situaci vyřešit. Tímto pohledem pak krajský soud označil stěžovatelovo jednání nikoliv za vedené snahou hledat v ČR ochranu před chováním soukromých osob nebo ukrajinských státních orgánů, ale za účelové. Stěžovatel měl využít nástrojů zákona o pobytu cizinců. Krajský soud dále neshledal, že by byl žalovaným nesprávně zjištěn skutkový stav věci, ostatně stěžovatel tuto námitku uplatnil pouze v obecné poloze.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti sice namítal obecné důvody k jejímu podání obsažené v § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s., dále již ovšem neuvedl, v čem konkrétně spatřuje nezákonnost ve smyslu těchto ustanovení.

Konkrétní námitku tak fakticky obsahuje až doplnění kasační stížnosti podané jeho právním zástupcem. V této námitce je zejména uvedeno, že si stěžovatel nevzpomíná, že by mu krajský soud zaslal výzvu ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s., a ponechává na zjištění zdejšího soudu, zda je tato výzva založena ve spise. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že výzva k vyjádření nesouhlasu s tím, že o stěžovatelově věci bude rozhodnuto krajským

soudem bez nařízení jednání, je v soudním spise založena na listu č. 26. Tato výzva byla vyhotovena dne 9. 3. 2004 a stěžovateli byla doručena dne 26. 4. 2004, jak vyplývá z dodejky podepsané stěžovatelem a založené na č. l. 27 soudního spisu.

Pro případ, že soudní spis obsahuje doručenou výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s., stěžovatel v doplnění kasační stížnosti dále namítá, že i kdyby mu tato výzva byla doručena, stejně by ji nerozuměl, neboť nezná český jazyk, což bylo krajskému soudu známo. Na tuto námitku je třeba zareagovat v souladu se setrvalou judikaturou zdejšího soudu. Ten ve svém rozsudku ze dne 18. 9. 2003, sp. zn. 5 Azs 5/2003 (publ. pod č. 59/2004 Sb. NSS), uvedl, že *„cizinka v řízení o azylu musí být o právu vyjádřit se k možnosti rozhodnout o věci samé bez jednání (§ 51 s. ř. s.) poučena v jazyce, jemuž rozumí.“*

Pravidlo v tomto rozsudku obsažené ovšem nelze vykládat tak, že by bylo nutno například právě výzvu k vyjádření nesouhlasu s rozhodnutím věci krajským soudem bez nařízení ústního jednání doručovat každému žalobci jiné než české národnosti, či státní příslušnosti, v jeho mateřštině. Takto je nutno doručovat pouze tehdy, kdy taková potřeba vyšla v řízení najevo a doručování výzvy v češtině by zjevně vedlo k porušení práva na spravedlivý proces. Takto upřesnil výše uvedené pravidlo Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 26. 3. 2004, sp. zn. 4 Azs 34/2003, kde uvedl: *„Od středoškolsky vzdělané žadatelky o azyl, která byla schopna se dopravit do České republiky až z Arménie a byla schopna si zajistit sepsání žaloby v dobré češtině, lze oprávněně očekávat, že po obdržení výzvy držitele poštovní licence jej bude kontaktovat. V této situaci není důvodná námitka, že vyrozumění pošty v českém jazyce nebylo pro žadatelku srozumitelné a znemožnilo jí jednat před soudem (zásilka obsahovala výzvu, aby se žadatelka vyjádřila k záměru soudu rozhodnout o věci bez jednání, § 51 s. ř. s.).“*

Právě takto je třeba pohlížet i na stěžovatelův případ. Stěžovatel byl schopen podat v češtině sepsanou žalobu, a to k věcně i místně příslušnému soudu, a v relativně krátkém čase tuto žalobu doplnil podáním obsahujícím zhruba půl stránky velmi kvalitního českého textu. Ani v žalobě, ani v jejím doplnění nepožadoval tlumočníka. Za této situace měl krajský soud dostatek podkladů pro názor, že stěžovatel je schopen zabezpečit svou komunikaci s ním v češtině. Zaslání výzvy k vyjádření nesouhlasu s rozhodnutím věci bez nařízení ústního jednání v českém jazyce, jež byla stěžovateli řádně doručena, jak vyplývá ze soudního spisu, proto bylo krajským soudem provedeno v souladu se zákonem. Kasační stížnost opřená pouze o tuto jedinou konkrétní námitku je tedy nedůvodná.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění některého z namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci nebylo shledáno nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem; vady řízení před správním orgánem, kdy by pro tuto důvodně vytýkanou vadu krajský soud měl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit; zmatečnost řízení před krajským soudem; a nebyla shledána ani jiná vada řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát JUDr. Petr Prágl; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokáta částkou 2 x 1000 Kč za dva úkony právní služby – převzetí a příprava věci a doplnění kasační stížnosti - a 2 x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, celkem 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. srpna 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu